

KÚRIA

Bfv.III.90/2014/6.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év április hó 22. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A lopás vétsége miatt az I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a Győr-Moson-Sopron Megyei Főügyészség által - a II. rendű terhelt terhére - benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Győri Városi Bíróság B.10/2009/42. számú ítéletét, illetőleg a Győri Törvényszék 3.Bf.456/2011/16. számú végzését - a II. rendű terhelt tekintetében - a büntetést kiszabó részében annyiban változtatja meg, hogy

a szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre felfüggesztésére és a pártfogó felügyeletre vonatkozó rendelkezését mellőzi.

Megállapítja, hogy a II. rendű terhelt a kiszabott szabadságvesztésből feltételes szabadságra nem bocsátható.

Egyebekben a megtámadott ítéleteket a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Győri Városi Bíróság a 2011. október 6-án kihirdetett

B.10/2009/42. számú ítéletével a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett lopás vétségében [1978. évi IV. törvény (továbbiakban: korábbi Btk.) 316. § (1), (2) bekezdés I. fordulat].

Ezért őt - mint többszörös visszaesőt - 8 hónap, végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésre ítélte.

Védelmi, a II. rendű terhelt felmentésére irányuló fellebbezés alapján eljárva a Győri Törvényszék, mint másodfokú bíróság a 2013. november 11-én meghozott 3.Bf.456/2011/16. számú végzésével az elsőfokú határozatot annyiban változtatta meg, hogy a II. rendű terhelt bűnösségét bűnsegédként elkövetett lopás vétségében állapította meg [korábbi Btk. 316. § (1), (2) bekezdés I. fordulat), egyben megállapította, hogy a II. rendű terhelt a próbaidő alatt pártfogó felügyelet alatt áll. Egyebekben az elsőfokú ítéletet érdemben helybenhagyta.

Az elsőfokú ítélettel megállapított és a másodfokú bíróság által kiegészített tényállás a II. rendű terheltre vonatkozó részének lényege a következő.

A II. rendű terheltet a Debreceni Városi Bíróság a 39.B.1409/2005/21. számú - a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2.Bf.547/2006/6. számú határozata folytán 2007. március 27. napján jogerős - ítéletével társtettesként elkövetett lopás büntette és más bűncselekmény miatt, mint különös visszaesőt 1 év 2 hónap börtönbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Az I. rendű és a II. rendű terhelt - az eljárás során ismeretlenül maradt társával - megjelent a sértett Gy-ben lévő lakásánál, és közülük ketten a lakásba takarítás ürügyén bekéredztek. Míg a sértett vizet engedett nekik és őt a fürdőszobában szóval tartották, a kívül maradt társuk a be nem zárt ajtón át a lakásba bejutott és az egyik szobában lévő szekrényből ékszereket és csokoládét tulajdonított el legkevesebb 138.420 forint értékben, mely kár nem térült meg.

Az eljáró bíróság az elkövetéskor hatályos büntető törvényt alkalmazta.

A másodfokú bíróság a II. rendű terhelt bűnösségére vont következtetéssel egyetértett, a jogi minősítéssel kapcsolatban azonban kifejtette, hogy a megállapított történeti tényállásból kitűnően a lopás törvényi tényállását megvalósító elvételben a II. rendű terhelt nem vett részt, magatartásával segítséget nyújtott ismeretlen társának a lopás elkövetéséhez. Ezért a II. rendű terhelt cselekményét az elkövetéskor hatályos korábbi Btk. 21. § (2) bekezdése szerinti bűnsegédként elkövetett lopás vétségének

minősítette, egyben a II. rendű terhelt visszaesői minőségére tekintettel a korábbi Btk. 82. § (2) bekezdése alapján megállapította, hogy a felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatt pártfogó felügyelet alatt áll.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Győr-Moson-Sopron Megyei Főügyészség 2013. december 12-én a II. rendű terhelt terhére - a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontját megjelölve - felülvizsgálati indítványt nyújtott be a szabadságvesztés végrehajtásának törvénysértő felfüggesztése miatt, a törvénynek megfelelő határozat meghozatala, a felfüggesztés és a pártfogó felügyelet elrendelésére vonatkozó rendelkezés mellőzése, továbbá a feltételes szabadságból kizárás megállapítása érdekében.

Indokai szerint az eljáró bíróság a II. rendű terhelt esetében a korábbi Btk. 90. § a) pontjának megsértésével függesztette fel a szabadságvesztés végrehajtását próbaidőre.

Hivatkozott arra, hogy az irányadó tényállás szerint a II. rendű terhelt a jelen alapügyben felrótt cselekményt 2007. december 27-én követte el, korábban azonban a Debreceni Városi Bíróság a 39.B.1409/2005/21. számú, 2007. március 27-én jogerős ítéletével, mint különös visszaesőt, lopás vétsége miatt 1 év 2 hónapi börtönbüntetésre ítélte. E büntetést a II. rendű terhelt 2008. szeptember 8-án kezdte tölteni, s abból kitöltve 2009. november 7-én szabadult.

Ehhez képest a korábbi Btk. 90. § a) pontja ellenére függesztette fel próbaidőre az elsőfokú bíróság a kiszabott szabadságvesztés végrehajtását, továbbá a korábbi Btk. 47. § (4) bekezdés a) pontja szerint a II. rendű terhelt a feltételes szabadságra bocsátás kedvezményéből is kizárt, mert a felrótt szándékos bűncselekményt a korábbi végrehajtandó szabadságvesztésre ítéltése után, a végrehajtás befejezése előtt követte el.

Az indítvány utalt arra is, hogy az eljáró bíróság helyesen alkalmazta az elkövetéskor hatályban volt korábbi Btk-t, mert az elbíráláskor hatályban lévő 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) nem eredményezné a terhelt terhére rótt bűncselekmény enyhébb elbírálását.

A Legfőbb Ügyészség a BF.2741/2013. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt - egyetértve annak jogi indokaival - alaposnak tartotta és a megtámadott határozat megváltoztatását indítványozta.

A II. rendű terhelt védője a felülvizsgálati indítványban tett észrevételében elsődlegesen a II. rendű terhelt felmentését, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését, harmadlagosan a

kiszabott szabadságvesztés tartamának lényeges csökkentését indítványozta.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozatlan. A bizonyítékok nem alkotnak zárt láncolatot, a tanúvallomások és a felismerésre bemutatás ellentmondásos, a bizonyítékok egyoldalú értékelése sérti az indokolási kötelezettséget, téves a büntetéskiszabási körülmények számbavétele, továbbá az indokolás ellentétes a rendelkező résszel, hibás a minősítés is. Téves továbbá a II. rendű terhelte különös és többszörös visszaesői minősítésének megállapítása, mert a Tatabányai Városi Bíróság 12.B.516/2000/159. számú, mely a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 5.Bf.686/2001/6. számú határozata folytán 2002. január 31-én jogerős ítéletével elbírált 1999. augusztus 2-án elkövetett lopási cselekményt megelőzően a II. rendű terhelte nem ítélték szándékos bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre. Így ekkor tévesen került sor a visszaesés megállapítására, következésképpen a Debreceni Városi Bíróság 39.B.1409/2005/21. számú - a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2.Bf.547/2006/6. számú határozata folytán - 2007. március 27-én jogerős ítéletében nem lehetett különös visszaeső, a jelen alapügy 2013. november 11-én jogerős ítéletében pedig többszörös visszaeső.

A védő szerint továbbá enyhébb az elbíráláskor hatályban lévő Btk., tekintettel a megváltozott értékhatárra, mert az elkövetési érték az értékhatár alsó határához közeli lett.

Ezen túlmenően a védő szerint a büntetéskiszabás belső aránytalansága miatt törvénysértő az ítélet, mert az I. rendű terhelttel szemben pénzbüntetés, a II. rendű terhelttel szemben viszont szabadságvesztés büntetést szabtak ki, valamint az elkövetés óta eltelt 7 év időmúlást is kérte figyelembe venni.

A Kúria az ügyben a Be. 420. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, melyen a Legfőbb Ügyészség képviselője a felülvizsgálati indítványt fenntartotta, a védő pedig az észrevételében foglaltakkal egyező tartalommal szólalt fel és tett indítványt.

A Be. 416. § (1) bekezdésének b) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a büntetés végrehajtását a korábbi Btk. 86. § (1) bekezdésében foglalt kizáró ok ellenére függesztették fel.

Emiatt a Be. 417. § (1) bekezdés I. pontjának a) alpontja és a Be. 418. § (1) bekezdése szerint a terhelte terhére az ügyész a jogerős ügydöntő határozat közlésétől számított 6 hónapon belül felülvizsgálati indítványt jogosult benyújtani.

Előrebocsátja a Kúria, hogy - figyelemmel a Be. 423. § (2) bekezdés

első mondatára - a Btk. 86. § (1) bekezdés szerinti rendelkezés megegyezik a korábbi Btk. 91. § (1) bekezdés c) pontjával, illetve annak a megtámadott határozattal elbírált bűncselekmény elkövetésekor hatályos 90. §-a a) pontjával.

A felrótt cselekmény elkövetésekor hatályos korábbi Btk. 90. § a) pontja szerint a büntetés végrehajtása nem függeszthető fel, ha a szándékos bűncselekményt a szabadságvesztés végrehajtásának befejezése előtt, vagy felfüggesztésének próbaideje alatt követték el.

Az irányadó tényállás szerint a II. rendű terheltet a Debreceni Városi Bíróság 39.B.1409/2005/21. számú - a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2.Bf.547/2006/6. számú határozata folytán - 2007. március 27-én jogerős ítéletével lopás büntette és más bűncselekmény miatt, mint különös visszaesőt 1 év 2 hónapi börtönbüntetésre ítélte.

A II. rendű terhelt e büntetését 2008. szeptember 8-án kezdte tölteni, majd 2009. november 7-én szabadult. E bűncselekmény elkövetési időpontja - a bűnügyi nyilvántartás adatai szerint - 2005. március 8. napja volt.

A II. rendű terhelt a jelen alapügyben terhére rótt szándékos bűncselekményt 2007. december 27. napján, azaz a vele szemben korábban kiszabott szabadságvesztésre ítélésének jogerőre emelkedése után, a jogerős ítélettel kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának megkezdése és annak befejezése előtt követte el.

E korábbi elítélés tárgyát képező elkövetési időpont kapcsán megjegyzi a Kúria, hogy nem jelenti az indokolási kötelezettség megsértését, és nem jelenti a tényálláshoz kötöttség sérelmét az olyan iratokban meglévő, hivatalos nyilvántartás szerinti előéleti adat figyelembevételre, amire a bírói megállapítás, bírói rendelkezés helyessége alapozódik. Ez ugyanis nem bizonyításfelvétel, az indokolási kötelezettség és a tényálláshoz kötöttség pedig valójában a bizonyításfelvétel tilalmát rögzíti.

Törvényt sértett tehát az elsőfokú bíróság, amikor a kiszabott börtönbüntetés végrehajtását a korábbi Btk. 90. § a) pontjában foglaltak ellenére próbaidőre felfüggesztette. A kizárólag védelmi fellebbezés alapján eljáró, emiatt súlyosítási tilalom hatálya alatt álló másodfokú bíróság pedig a Be. 354. § (4) bekezdés c) pontja szerint ezt nem orvosolhatta.

Egyúttal a korábbi Btk. 47. § (4) bekezdés a) pontja alapján a II. rendű terhelt feltételes szabadságra sem bocsátható, mivel a korábbi jogerős elítélésen alapuló végrehajtás befejezése előtti újabb elkövetés miatt kiszabott szabadságvesztés esetében a törvény a végrehajtás felfüggesztésének kizárása mellett a feltételes

szabadság kedvezményéből kizárást is következményként fűzi.

A védő észrevételében foglaltak kapcsán a Kúria rámutat, hogy a védő a Be. 417. § II. c) pontja alapján saját jogán - amennyiben a terhelt nem tiltotta meg - felülvizsgálati indítvány benyújtására jogosult.

Jelen ügyben a felülvizsgálati indítvány benyújtója az ügyészség. A Be. 419. § (2) bekezdése alapján az indítványnak meg kell jelölnie a felülvizsgálat okát és célját, másrészt a törvény főszabályként ehhez köti a Kúria felülbírálati jogát, mert a Be. 423. § (4) bekezdése szerint a Kúria a megtámadott határozatot csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.

A védő - egyébként általa sem vitatottan - azonban nem felülvizsgálati indítványt terjesztett elő, hanem kifejezetten az ügyészség felülvizsgálati indítványára tett észrevételt, s ehhez képest az ügyészi indítványtól eltérő döntésre tett indítványt, egyidejűleg támadta a bűnösséget, a büntetést, és eljárási indokai is voltak. Mindemellett olyan terhelt esetében is volt kifogása, akivel szemben az ügyészség nem nyújtott be felülvizsgálati indítványt, így nem tárgya jelen felülvizsgálati eljárásnak.

Mindazonáltal a védőnek a többszörös visszaesői minőség megállapítására vonatkozó kifogása téves, mert jelen ügyben csupán a Debreceni Városi Bíróság 39.B.1409/2005/21. számú ítéletének - amely a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2.Bf.547/2006/6. számú határozatával 2007. március 27-én emelkedett jogerőre - van jelentősége, amelynél kétségtelen, hogy a II. rendű terhelt visszaeső volt.

Függetlenül a Tatabányai Városi Bíróság 12.B.516/2000/159. számú, a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 5.Bf.686/2001/6. számú határozatával 2002. január 31-én jogerőre emelkedett ítéletének a II. rendű terhelt visszaesői minőségére vonatkozó megállapításától. Ehhez képest pedig jelen alapügyben a II. rendű terhelt már többszörös és különös visszaeső is egyben.

Itt jegyzi meg a Kúria, hogy önmagában a többszörös visszaesői minőség téves megállapítása, amennyiben az nem vezet törvénysértő büntetés kiszabásához vagy intézkedés alkalmazásához, akkor a felülvizsgálati eljárásban közömbös.

Jelen esetben a kiszabott büntetés neme és mértéke önmagában is törvényes, annak a többszörös visszaesés nem eleme, a büntetéskiszabási körülmények értékelése pedig mérlegelési kérdés, ami nem támadható felülvizsgálati eljárás keretében.

Ugyancsak téves az elbíráláskor hatályban lévő büntető törvény enyhébb mivoltára történő védői utalás is.

A Btk. 2. §-ának (1) bekezdése szerint a bűncselekményt - a (2)-(3) bekezdésben foglalt kivételekkel - az elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény szerint kell elbírálni. A (2) bekezdés értelmében, ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új büntető törvényt kell alkalmazni.

Az alkalmazandó enyhébb büntető törvény alkalmazása körében számba kell venni a cselekmény büntetendőségét, illetve annak feltételeit, az elkövető büntethetőségét, illetve annak feltételeit, valamint a kilátásba helyezett büntetést.

Alapvető szempont, hogy a terheltre konkretizált rendelkezések összevetésének van jelentősége, amely akkor vezet az elbíráláskori törvény alkalmazásához, ha konkrét, s nem csupán feltételezett jogi alapja van az enyhébb elbírálásnak.

Jelen esetben - amint a felülvizsgálati indítvány is kifejtette - nincs törvényi alap az elbíráláskor hatályban lévő új büntető törvény alkalmazására, mert az alapján a II. rendű terhelt cselekménye nem bírálendő el enyhébben.

A II. rendű terhelt által elkövetett bűncselekmény mind az elkövetéskor, mind az elbíráláskor hatályban lévő büntető törvény szerint két évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett, melynek végrehajtási fokozata börtön, és nincs lehetősége a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére. A II. rendű terhelt mind a két törvény rendelkezései szerint kizárt a feltételes szabadságra bocsátás kedvezményéből, ami e tekintetben tehát közömbös.

A határozott tartamú szabadságvesztés generális minimuma azonban az elkövetéskor hatályban lévő korábbi Btk. 40. § (2) bekezdése értelmében kettő, míg az elbíráláskor hatályos Btk. 36. §-a szerint három hónap.

A védő további kifogásai kapcsán rámutat a Kúria, hogy a felülvizsgálat a megtámadott határozat olyan jogi hibájának rendkívüli jogorvoslati eszköze, amely valamely mérlegelést nem tűrő anyagi vagy eljárási szabály téves alkalmazásából fakad. Ha a jogszabály mérlegelést enged, akkor annak eredménye nem tekintendő olyan körülménynek, mely alapja lehet a jogerő felbontásának.

Ehhez képest felülvizsgálat tárgyát - valamennyi felülvizsgálati ok esetében - az ilyen jogi és nem ténybeli kifogás képezheti.

Ennélfogva valamely ténybeli körülmény mikénti megállapítása, a bíróság bizonyítékot mérlegelő tevékenysége, továbbá a büntetéskiszabási tényezők értékelése felülvizsgálattal nem támadható.

A fentiekből következően tehát törvényes minősítés esetén a büntetés törvényessége kérdésében csak akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a kiszabott büntetés a büntető törvény valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik.

Ekként a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak helyt adott, és a megtámadott határozatokat a Be. 427. § (1) bekezdés b) pontja alapján megváltoztatta.

A II. rendű terhelt vonatkozásában a szabadságvesztés próbaidőre történő felfüggesztésére és a pártfogó felügyelet elrendelésére vonatkozó rendelkezést mellőzte és a korábbi Btk. 47. § (4) bekezdés a) pontja alapján megállapította, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható; egyebekben pedig a megtámadott határozatokat - a II. rendű terhelt tekintetében - a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2014. április 22.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Szelecki Rita s.k.
előadó bíró, Dr. Belegi József s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

írnok
BÉ